

Ja, daarom moet de vorm verbroken worden, waarin eene onware gedachte zich afbeeldt.

Edoch, wel moogt ge waken tegen overijling. Niet immer toch schuilt de fout in den vorm, wanneer we ons daardoor voelen gedrukt, wijl hij niet in harmonie met ons innerlijk is. De wanverhouding kan ook ónze schuld zijn, doordien wij verkeerdelijk ontzonken aan het leven, dat in dien vorm zich uit.

En daarom niet te ras aan den vorm getornd. Soms moet de klove, die er tusschen innerlijk en uiterlijk gaapt, eene stemme ter Uwer verootmoediging zijn.

Waar straks een Uwer verwanten ten grave wordt uitgedragen, en Gij, niet uit des harten aandrang, maar slechts om den gebruikelijken vorm in acht te nemen, U in het rouwgewaad hult, — o, laat dan niet uit afkeerigheid van schuldbelijdenis dat gebrek aan harmonie tusschen de stemming van Uw hart en de kleur van Uw kleed te spoedig een prikkel worden om tegen dien vorm U aan te dringen. Vroor U niet een ijskorst op het hart? Ja, laat Uwe ziel veeleer in tegenovergestelde richting uitgaan en het oor leenen aan de stille prediking, die, in barmhartigheid aan U den onbarmhartige, uit de plooien van dat gewaad nog wordt toegefluisterd: ge hadt moeten minnen voor wie Uw hart, wellicht zelfs ongevoelig voor hun eeuwigen nood, in zelfzucht zich toesloot.

Den vorm, die ons te ruim is, in te plooien, kan goed zijn, maar ook kan het wezen, dat het leven moet worden uitgezet en zoo het kleed weêr pasklaar gemaakt. Ontdekt te worden aan onze inzinking, kan de heilzame vrucht zijn van het voldoen aan den vorm, die zich ons in den weg stelt.

Gelijke spiegel nu, waardoor de mensch tot kennis zijner onreinheid kan komen, wordt hem ook voorgehouden in tal van rechtsbepalingen, die uitgaan van eene zedelijke gedachte, welke hem tevens is een zedelijke plicht.

Zoo legt ieder voorschrift, waaraan de levenseenheid van man en vrouw ten grondslag strekt, aan het geweten van ieder hunner deze ernstige vraag voor: en gij, was in u nooit iets wat bij het opwas-